

je to biološka pojačana slučajna? Sve naše istraživanje pomoću pokusa mora, ići za tim, da joj, učemo, u tragu pomoći. Stuarić Milivoj metoda.
5. Može li životinja ili mravlji vlasti vratiti agenciju telepatije? Gore donesenog jedan prijatelj iz Richetove knjige, u kojoj je Gibbs imao viziju o psu smrtno ranjenom. Tu bi najprije valjalo da smo sigurni, da u slučaju ne ulazi u račun nijedna ljudska ospaka, jer je veoma malo slučajeva telepatije, u kojima je mravlja stvar ili životinja ulaze kao agenti, pa i preko volje moramo nekako sumnjati, da li tu telepatiju uistinu proizvode mravlja stvar ili životinja. No, uzimamo, da je životinja kada bila agentom u telepatiji, to bi nas onda uputilo, da je tu titrat moždanskih celula pod uplivom fantazije uzrok telepatije. Svakako dosljede ne poznatemo ni jedan slučaj, gdje bi mravlja stvar sama za sebe bila agentom telepatije.

6. Usporedimo li broj telepatije, po sadržaju, to ih najviše ima o smrti. Toga je imenja Flaminianum (Zagonelka duševnog života), njemu se pridružuje Buchner (1. c. 133) a jamče i članovi engleskog društva "Society for psychical research". Mislim, da se to zbirala stoga što vecina ljudi u času smrti želi imati blizu sebe svoje prijatelje ili rodbinu i svojtu.

7. Očromni dio opet percipienta, kada docuje, za bol est sebi prijateljskih osoba, svijesno ili besvjesno misli na te osobe, pa lako dođe do halucinacije, koja niti ne odgovara zbilji, t. j. osobe, čiji se fantomi ili znakovi pojave, ne umru. Nažalost okultiste ovakove tobožnje telepatije i ne spominju. Jednako valja isključiti iz broja prave telepatije zgodе, u kojima se islučajno složi halucinacija percipienta i snart objekta te halucinacije. Ovo spominjem, jer se opaža, da općenito okultiste lako i brzo generaliziraju.

8. Richet navodi slučaj, gdje je mali dječak ugleđao svoju baku na odru i zaplakao. Bak nije prije nikada video, jer je on živio u Engleskoj, a ona u Australiji, gdje je i umrla. No je li sigurno, da taj dječak nije viđao u svojoj kući ni bakine fotografije? Još mi nije poznat slučaj, gdje bi netko doživio telepatiju, a a genat bi mu bio skroz nepoznat. To nam pokazuje, da subjektivizam u telepatiji ima veliku ulogu. U subjektivnom pak raspoloženju lako se uvuče sugestija.

9. Mekaničnim ili čisto fizičnim sredstvom i putem nećemo nikada mogu potpuno protumačiti uzrok telepatije. Prava telepatija ne isključuje titranje u moždanima, ali ti titraji ne mogu da budu dovoljan uzrok. Ta kako mogu jedva osjetljivi titrasi djelovati na tako silnu udaljenost?

Dr. Ludwig Trässli, da u telepatiji naša duša, već unaprijed pokazuje sposobnost transcedentalnog bivovanja (kone u oru), malinom istaru ostaje za zemaljskog života latenti.

Toboznja II. Klementova poslanica

Kontinuitina

1. O povijesti i neautentičnosti njezinoj.

Onamo od početka 4. stoljeća spominje se takoder druga tzv. poslanica Klementova Korintanima. Moguće je, da je toj zabludi već sv. Dionizije Korintski oko g. 170. nehotice povod dao, kad je u pismu papi Soteru autentičnu poslanicu Klementovu nazvao pravom (*τριγενεῖαν*), ali ne obzirom na drugo kakvo pismo Klementovo, nego u opreci s drugom poslanicom svog adresata pape Sotera, koju su u crkvi korintskoj takoder čitali kao i onu prvu pape Klementa.

Vec Euzebijje piše u svojoj Povijesti crkvenoj (III, 38, 4): »Valja primijetiti, da se spominje još neka druga poslanica Klementova; ipak možemo stalno kazati, da ova nije priznata poput prve, jer se stari, koliko mi doznamo, nisu njeone poslužili«. Slično piše i Jeronim: »Pod njegovim imenom kola i drugać postanica, što je stari odbjaj« (De viris ill. 15). Sve do današnje nema sigurnih tragova toj drugoj poslanici Klementovoj iz vremena prije Euzebijja. Tek od 5. stoljeća dalje, veli Bandehewer, spominje se ona češće, a kod Grka i Siraca redovito se pojavljuje, kao druga. Klementova poslanica uz prvu, U toj vezi predaja nam Janije, čuvala na grčkom i sirsckom jeziku, (ane na latinskom). Aleksandrijski kodeks biblijski, po kojem ju je P. Junius prvi put, g. 1633. izdao, donosi samo 3/5 pisma t. j. pogl. 1. do 12. 5. ostali dio (12. 5.-20. 5.) objelodano je g. 1875. Bryennios po svom jeruzalemskom rukopisu, Tu se Potvrdila sumnja klijicara Dodwella i. Grabera, da je to komilija, a ne poslanica. Isp. n. pre. 15, 2, 17, 3, 4, Tarse homilia držala u crkvi uz čitanje perikope skripturiistične, ali bez nutarnje veze s njome. Nije sustavno tumačenje jednoga mističa.

Sv. Pismat, nego po priječima Bardeahswrovim, srednlostavna, srdačna, pereneza, (poobudni govor), labava i kostura, ni općenitog sadržaja, bez jedinstvenosti misli, Redaju se, opomenje na

kršćanski život... i na ustrajnu borbu obzirom na sud i na obećanu nebesku plaću. Izraz ne teče baš glatko te je dosta nespretan. Već je Fotije upozorio na neke citate iz apokrivnih evangelja». Ipak bih se usudio tvrditi, da jedinstvenost apostolskog cilja ove praktične homilije podaje i mislima piščevim dovoljno jedinstvo. Sve se grupira oko toga i može svesti na to: »Spasite dragocjenu dušu svoju!«

U 9. poglavljtu pisac veli: »Nitko od vas neka ne govori: Ovo se tijelo ne sudi i ne ustaje«. Tím pobija gnostičke nazore, čim se potvrđuje datiranje iz sredine drugog stoljeća. Što se tiče ishodišta te homilije, imamo u 7. poglavljtu neki mig, da označimo grad Korint kao domovinu. Pisac tu veli: »Mnogi plove k propadljivim utakmicama« bez oznake cilja plovidbe: »Korinta ili Istma«. Ovog se dodatka mogao odreći samo govornik, koji je u samom Korintu propovijedao. Homilija je dakle nastala u Korintu, a to nam tumači također donekle potonju kombinaciju njezinu s imenom sv. Klementa kao pisca i zajedničku otpremu poslanice Klementove i ovog spisa u druge crkve. Homilija je u tim pošiljkama našla svoje mjesto iza poslanice Klementove, i tako se lako mogla označiti kao druga poslanica Klementova Korinćanima.

2. Sadržaj ove homilije.

Da čitači dobiju neki pojам o jednostavnom, ali ipak srdačnom načinu ove prastare propovijedi, priopćit ću im uz jezgru sadržaja u prijevodu barem lijepi uvod o nužnom uzvišenom shvaćanju Krista Gospodina i blaga njegova otkupljenja, onda i 14. poglavlje o živoj Crkvi i epilog.

1. »Braćo, veli pisac u uvodu, ovako nam treba misliti o Isusu Kristu kao o Bogu, kao o Suci živih i mrtvih; a ne valja nam nisko misliti o spasenju našemu. 2. Jer nisko misleći o tom, nadamo se također (samо) niskom daru. Griješi i oni, koji (nemarno) slušaju ove stvari kao nešto nisko, pa i mi griješimo, gdje ne znamo (ne primamo k srcu), otkle smo pozvani i od koga i kamo, i koliko je Isus Krist htio trpjeti poradi nas. 3. Što ćemo mu dakle dati za uzdarje ili kakav plod, dostojan onoga, što nam ga je sam dao? Koliko pak svetinja dugujemo njemu?

4. Dao nam je naime svijetlo (t. j. svijetli dar sakramenta sv. krsta); kao Otac prozvao nas je sinovima; spasio nas je gdje smo bili na rubu propasti.

5. Kakvu dakle hvalu dat ćemo mu ili kakvo uzdarje za ono, što primismo?

6. Zasljepljen je bio naš razum, gdje smo se klanjali kamenju i drvima i zlatu i srebru i mjedi, djelima ljudskim, a sav život naš nije ništa drugo bio nego smrt. Opkolila nas je dakle tama

i gust je mrak smetao našemu vidu, kad eto opet progledasmo njegovom voljom, raspršivši onu maglu, koja nam je zastrla oči.

7. Jer se on smilovao na nas i u srdačnom sažaljenju spasio nas je, kad je u nama gledao mnogostruku zabludu i propast, i kako nemamo nikakve nade spasenja, osim od njega. 8. Pozvao nas je, gdje nas nije bilo i po njegovoj volji iz ničega postadosmo nešto (Ispor. Rimlj. 4, 17; 9, 25; Oz. 2. 23).«

U samoj propovijedi pisac razvija ove misli: 2. pogl.: Crkva, prije neplodna, stekla je divnu plodnost pozivom neznabožaca (Is. 54, 1; Gal. 4, 27; Mt. 9, 13). 3. pogl.: Ove poziva sada pisac na isповijedanje Krista Gospodina, te pokazuje (pogl. 4.), kako pravo isповijedanje stoji u vršenju pravde Božje. Stoga se treba odreći putova svjetskih i živjeti za blaženstvo onkraj groba (5.). Ovaj svijet i budući dva su neprijatelja; sadašnji svijet treba mrziti, budući treba ljubiti (6.) i tako se valja boriti, da stečemo vijenac (7.). Dok živimo na zemlji (u kušnji), treba pokoru činiti, jer smo ilovača u ruci lončara, koji popravlja zemljani sud, dok još nije stavljen u peć (8.).

Sudit će nam Bog u ovom tijelu, stoga nam treba čuvati ovo tijelo kao hram Božji i povjeriti ga liječničkom postupku Božjemu po pravoj pokori (9.). Bježimo dakle od lakounnosti i bezboštva, da nas ne snađu zla, što ih zasljepljeni svjetski ljudi ne uviđaju na propast svoju i drugih zavedenih (10.). Tvrdom vjerom služeći Bogu zajamčit ćemo sebi blaženstvo. »Ali teško dvoumnima i sumnjačima, koji govore: To smo sve već čuli od svojih otaca; mi pak, čekajući dan i noć, ne vidjesmo ništa od toga. O luđaci! Isporedite sami sebe s drvetom, uzmite čokot: Najprije mu lišće otpada; onda se pojavljuju pupoljci; iza toga kiselo grožđe, a konačno istom zrelo grožđe. Tako je i narod moj imao proći kroz bure i tjeskobe, a kasnije će primiti dobra.«.) Ustrajmo dakle u nadi, jer je Bog vjeran u svojim obećanjima (11). Svaki dan i svaki čas očekujmo kraljevstvo Božje u ljubavi i pravdi, jer ne znamo dana dolaska Gospodnjega. Na pitanje, kada će doći kraljevstvo Božje, on odgovori: »Kad dva budu jedno... (po apokrifnom evanđelju juxta Aegyptios)« (12.). Živite tako, te ćete neznaboćima služiti ne na sablazan, nego više na pobudu (13.). Živite tako, te ćete pripadati »živoj Crkvi« i doći do preobraženja (14.).

Evo prijevoda toga znamenitog poglavљa: 1. »Ako dakle, braćo vršimo volju Boga Oca našega, pripadat ćemo Crkvi prvoj, duhovnoj, koja je stvorena prije sunca i mjeseca²⁾). Ako pak ne vršimo volju Gospodnju, onda vrijedi za nas riječ Sv. Pisma: Pstala je kuća moja spilja razbojnika. Volimo dakle pripadati Crkvi živoj, da se spasimo. 2. Mislim pak, da Vam nije nepoznato, da je Crkva tijelo Kristovo. Veli naime Sv. Pismo: Stvorи Bog muško i žensko. Muško је Krist; žensko Crkva; pa i biblije proro-

ka i apostoli kažu, da Crkva nije istom iz ovog vremena nego
otčetom pod potetku. Bi se naime Crkva, kao što i nas Isus
pojavljuje pak u poslednje dane, da nas spasiti. Crkva pak, koja
je duhovna, pobjavi se u tijelu Kristovu, pokazujući nam kako će
ona, koji je crva te le ne Kralj u svom vlastitom tijelu primiti
se (akoder) u Duhu Svetom. Ovo je name tijelo (naseljeno) ovisak
Duhu; a nitko koji pokvati otisak, ne će primiti uzor slike. Stoga
[Krist] ovo govori, braco: Cuvajte tijelo, da budete dionici Duha
[st.]. božanstva! Ako pak gotovimo, da je tijelo Crkva, a Duh Krist, izlog
slijedi, da tako oskrvnim (svoje) tijelo, oskrvnuje [i] Crkvu. 5. Tako
divan život pa i besmrtnost može ovo tijelo (naseljeno) primiti, ako
se s njime zdrži Duh Sveti, te nikko ne može iskazati niti izreci,
što je (sve) Gospodin pripravio svojim odabranicima.
Držite se ove prevažne opomene na čistoću i ustrajte u vjeri
i ljubavi« (15.). Pripravimo se pokorom, molitvom i osobito milo-
stnjom, koja je bolja od posta i molitve skupa, na skri Sudnji
dan. (16.). Iz sveg srca činimo pokoru, dok prigode imamo, da
ne propadnemo, što bi osobito teško bilo za onoga, koji je vec
upoznao Boga. Pomazimo sebi uzajamno i bodrimo se, ne samo
dok nas svećenici opominju», nego i kod kuće, i »češće dolazeći
sra liturgijske sastanke, isp. Ign. Ef. 13, 1; Polik. 4, 1; Didasc. vel
T. 50. C. 1.

Constit. ap. II, 39—60), nastojmo napredovati u zapovijedima Gospodnjim, da svj isto misleći budemo sabrani na život.¹⁾ O kako će na Sudnjen danu razočarani biti nevjerničici! »I gledat će slavu njegovu i moć, i diveći se kraljevskoj kruni nad svjetom na Isusu,« govorit će: »Jao nama! jer si ti to bio, a mi nismo znali smo vjerovali niti slušali svećenike, kad su nam propovijedali o spasenju našem.²⁾ I crv nihov neće umrijeti, i vatra, mlijova, voda, svinjeti, i druge stvari neće ih pogoditi.³⁾

1) 21). Tako se tekuć u 23. poglaviju pječe posljedice klementinike
ne je po svoj prilici kombinacija po Jek. 1: 8, 2. Petr. 3: 3-24; Mat. 24: 32.
2) Isp. Hebr. 12: 23: »Pristupiste... Crkvi pivrođenici! Moći su napisati na
nebesima...« Radili se ovđje o odabranicima Božjim; i kćero se razlaže, ktko je
stalno vošnje vođe Božje znake vjećnog odabranja. Ispredi Ispravnim kanje-
nje ovog teškog zaličuvaništenog mješta u starijem izdaniju »Die apostolischen
Vater« [Kempfen, str. 455.-457.]. Crkva duhovna egzistirala je naiprije u za-
mislj i osnovi Božjoj; poslije je postala i vidljiva po istjelovjenju Kristova.
3) Tim se nikako ne nije razliku druge Osobe, nego Duh ([...]) ovđje kao
sto i često kod sv. Pavla znači božanski element u opreci sa čistom ljudskom.
4) Ostatko je tajna disciplina ovđje piseci »vidila«, da se još jasničće nije izrazio u
eharističkim sastancima.⁵⁾ Pisac živi u vrijeme krvavih progonstava Crkve.

The image shows a decorative page from a book or document. A wide, ornate border at the top and bottom features repeating floral motifs, including roses and leaves, with scrollwork at the corners. In the center, there is a vertical column of dense, handwritten-style text that is mostly illegible. The text appears to be in two columns, though the central column is dominant. The overall style is formal and historical.